

ע"פ 3420/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3420/15

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-תפ"ח 49571-07-13, שניתן ביום 27.4.2015 על ידי כבוד סגן הנשיא מ' פינקלשטיין, וכבוד השופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר

בשם המבקש: עו"ד גיורא זילברשטיין

בשם המשיבה: עו"ד ד"ר בת עמי ברוט

החלטה

לפניי בקשה לעיכוב ביצוע רכיב תשלום הפיצויים שהושתו על המבקש, במסגרת גזר הדין שניתן בעקבות הרשעתו בניסיון לרצח רעייתו.

הרקע לבקשה

1. נגד המבקש הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (תפ"ח 49571-07-13, כבוד סגן הנשיא מ' פינקלשטיין, וכבוד השופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר), המייחס לו עבירה של ניסיון לרצח לפי סעיף 305 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על פי המתואר בכתב האישום, המבקש נשוי ל-ס.ה. (להלן: המתלוננת ו-בני הזוג, בהתאמה) ובתקופה הרלוונטית היה מחסור חלקי במוצרי מזון בביתם של בני הזוג. ביום 11.7.2013 חזר המבקש מעבודתו במשמרת לילה. המתלוננת ציינה בפניו כי יש צורך שירכוש מוצרי מזון, והמבקש סרב. בהמשך לכך, נתגלע ויכוח בין בני הזוג, והמבקש דקר את המתלוננת עם סכין מטבח בפלג גופה העליון תוך שהוא נועץ את הסכין בגופה ומסובב אותה. המתלוננת נמלטה לחדר השינה, ובעודה מתבוססת בדמה נטל המבקש סכין מטבח נוספת ודקר אותה בגבה מספר דקירות נוספות. המתלוננת נמלטה לדירה סמוכה של קרובי משפחתה, ומשהבחין בה המבקש קרא לעברה "תחזרי לכאן, אני רוצה להרוג אותך עד המוות". כנטען בכתב האישום, ההתרחשויות המתוארות נעשו לנגד עיני ילדיהם הקטנים של בני הזוג, כאשר אלה הפצירו במבקש והתחננו בפניו כי יחדל ממעשיו כלפי המתלוננת.

ביום 22.5.2014 הורשע המבקש על בסיס הודייתו במסגרת הסדר טיעון (להלן: הסדר הטיעון). הסדר הטיעון כלל הסכמה שלפיה המשיבה תטען לעונש מאסר בפועל של 12 שנים והמבקש יטען לעונש של 8 שנות מאסר, ובנוסף לכך יוטל על המבקש מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת (לא הוסכם על גובה הפיצוי). עוד הסכימו הצדדים על שתי עובדות נוספות, כדלקמן: (א) כי המבקש עזב את דירתם של בני הזוג כאשר ידע שהמתלוננת נמלטה לדירה הסמוכה, ומכאן שנמלך מרצונו להמשיך ולבצע את זממו; (ב) כי הנזק שנגרם למתלוננת אינו פרמננטי, וכי לצורך ההליך הפלילי לא ייטען כי יש קשר בין הדקירה בחזה לבין כריתת גוש בשד שמאל כחצי שנה לאחר מכן.

ביום 27.4.2015 גזר בית משפט קמא את דינו של המבקש. בית משפט קמא עמד על חומרת המעשים, תוך שנקבע כי אמנם טווח הענישה שהוסכם בהסדר הטיעון סביר בנסיבות העניין; ועם זאת צוין כי בנסיבות המקרה הרף העליון של מתחם הענישה ההולם גבוה מהרף שעליו הוסכם ועומד על 16 שנות מאסר בפועל. בהינתן טווח הענישה המוסכם, שקל בית המשפט לחומרה, בין היתר, את ריבוי הדקירות ומיקומן, את התמשכות המעשים ואת ביצועם לעיני הילדים. לצד זאת, שקל בית המשפט גם שיקולים לקולה, ובכלל זה את הודיית המבקש והעובדה כי הוא נעדר כל עבר פלילי. לנוכח האמור, הושתו על המבקש 11 שנות מאסר בפועל החל מיום מעצרו 11.7.2013; 12 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, כשהתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, כשהתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איומים; ופיצויים למתלוננת בסך ₪ 100,000 שישולמו עד ליום 1.8.2015.

2. ביום 18.5.2015 הגיש המבקש ערעור נגד רכיב המאסר בפועל ורכיב הפיצויים בגזר הדין. נטען, כי יש להקל בעונש המאסר בפועל ולהעמידו ברף התחתון של הטווח שסוכם בגזר הסדר הטיעון (8 שנות מאסר בפועל). עוד נטען, כי יש להפחית בצורה ניכרת את גובה הפיצויים, וזאת בעיקר לנוכח כספי מוהר ששילם המבקש למתלוננת במסגרת הליך הגירושין בין בני הזוג, וכן משום מצבו הכלכלי העגום של המבקש.

עם הגשת הערעור הגיש המבקש את הבקשה שלפניי, לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שבגזר הדין עד להכרעה בערעור. לטענת המבקש קיים חשש כבד כי עד שיישמע הערעור בענייני "ירוקן הערעור מתוכן", וזאת משום שהערעור מופנה בין היתר להפחתת סכום הפיצויים. לשיטתו, הפיצויים שנפסקו גבוהים במיוחד, ומועד התשלום אינו מתחשב בקשייו לשלם את הסכום לאחר שהחל לרצות את המאסר. לפיכך, כך נטען, משמעות הדברים היא כי הפיצויים ישולמו על ידי אביו של המבקש, שהינו עובד עירייה ומרוויח שכר מינימום. כן נטען, כי היותו של המבקש נעדר עבר פלילי מטה את הכף לטובת עיכוב הביצוע.

לטענת המשיבה דין הבקשה להידחות. כטענה מקדמית, נטען כי המבקש לא צירף את המתלוננת כמשיבה לבקשה לעיכוב ביצוע ולערעור, ואך משום כך יש לדחות את הבקשה. באשר למאזן הנוחות, נטען כי טענות המבקש בדבר קשייו לשלם את סכום הפיצויים כשהוא מצוי במאסר אינן מבססות עילה לעיכוב ביצוע התשלום. על המבקש להראות כי אם יזכה בערעור לא יהיה באפשרותו לגבות את כספו בחזרה, ואולם טענה זו לא נטענה וממילא גם לא הוצגה כל תשתית תומכת לכך. באשר לסיכויי הערעור, ציינה המשיבה כי "אינה רואה סיכוי גבוה לערעור" וזאת לנוכח הנזקים החמורים שנגרמו למתלוננת בעטיו של המבקש.

דין והכרעה

3. בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין, ניתן לחייב אדם שהורשע בפלילים בתשלום פיצויים לקורבן העבירה, בשל הנזק או הסבל שנגרמו לו. אחת התכליות של הוראה זו היא לאפשר פיצוי מהיר ויעיל לקורבן העבירה באמצעות ההליך הפלילי וכך "לחסוך מן הנפגע כי יכתת רגליו לבית המשפט האזרחי" (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418, פסקאות 10 ו-19 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין (2002)). תכלית זו משפיעה על אופי הדיון בבקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים. לפיכך הגשת ערעור, לכשעצמה, איננה משהה את החובה לשלם פיצויים (ע"פ 2760/14 אוהיון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (14.5.2014) (להלן: עניין אוהיון)); וככלל, בהיעדר נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, בית משפט אינו מורה על עיכוב ביצוע של חיוב כגון דא (ע"פ 7957/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (23.9.2008)).

נוסף על כך, פיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין נושא מאפיינים אזרחיים מובהקים – הן מבחינת המהות, הן מבחינת סדרי הדיון, וזאת חרף היותה של הוראה זו בגדרי חוק העונשין ועל אף שהחיוב הושת במסגרת גזר דין במשפט פלילי. לנוכח האמור, בבקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שנפסקו בגזר דין פלילי אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים; כאשר הדבר נכון אף במקרה כמו בענייננו שבו הערעור מכון לרכיבים נוספים שבגזר הדין (ע"פ 3190/13 זאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.6.2013) (להלן: עניין זאדה)); וראו גם: ע"פ 1630/15 גיליון נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (19.4.2015)). כך גם, בדומה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי, בית משפט יורה על עיכוב ביצוע רכיב פיצויים בגזר דין רק בהתקיים שני תנאים מצטברים: כי סיכויי הערעור טובים הם וכי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב הביצוע (ע"פ 397/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.3.2014); ע"פ 2350/15 שהאב נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (29.4.2015)). כידוע, שני התנאים מקיימים ביניהם יחס של "מקבילית כוחות", שלפיה ככל שסיכויי הערעור של המבקש נמוכים, על המבקש להראות כי מאזן הנוחות נוטה באופן מובהק יותר לטובתו, ולהיפך (ע"פ 4768/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (21.10.2014)).

4. בענייננו, לאחר עיון בבקשה ובתגובה לה מצאתי כי דינה להידחות. לנוכח מאפייניה האזרחיים של בקשה לעיכוב ביצוע רכיב פיצויים בגזר דין פלילי, ובהתאם לסעיף 78 לחוק העונשין הקובע כי חיוב בפיצוי כספי לפי סעיף 77 לחוק הינו "כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית" – בבקשה כגון דא יש לצרף את המתלונן שלזכותו נפסק הפיצוי. כפי שטענה המשיבה ובדין כך, המבקש לא צירף כמשיבה לבקשה את המתלוננת חרף החובה לצרפה (ויצוין כי גם לערעור), וכבר מטעם זה אין להיעתר לה (ע"פ 2447/13 קליין נ' מדינת ישראל (26.6.2013); ע"פ 8823/13 אלהוזייל נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.1.2014); ע"פ 8452/06 יונדב נ' מדינת ישראל (19.11.2006); ע"פ 10221/06 ג'ורן נ' מדינת ישראל (11.6.2007)). יוער לעניין זה, כי המשיבה ציינה בתגובתה שניסתה ליצור קשר עם המתלוננת לצורך קבלת עמדתה בבקשה, ואולם ניסיונות אלה לא צלחו. עם זאת, ברי כי הדבר מצוי באחריות המבקש ואין בניסיונות אלה של המשיבה כדי להפחית מכך.

גם לגופם של דברים לא מצאתי כי יש מקום להיענות לבקשה. אף מבלי להידרש לסיכויי הערעור, שיקולי מאזן הנוחות מטים את הכף באופן מובהק לדחיית הבקשה. המבקש סומך את הבקשה על חוסר יכולתו הכלכלית לשאת בתשלום, ועל כי משום היותו במאסר תשלום הפיצויים יוטל על אביו שהינו עובד עירייה ומרוויח שכר מינימום. ואולם, כלל הוא כי מצבו הכלכלי של המבקש אינו מהווה, לכשעצמו, שיקול בשאלת עיכוב ביצוע פסק דין כספי (ע"פ 4691/08 מג'ארי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (18.6.2008)); ומכל מקום המבקש לא תמך את בקשתו בתשתית עובדתית להוכחת היעדר יכולת כלכלית לשאת בתשלום הפיצויים. לכך יש להוסיף כי מלבד טענה בעלמא כי קיים חשש שעד שישמע הערעור הוא ירוקן מתוכן בהיבט של רכיב הפיצויים, המבקש לא טען וממילא גם לא הוכיח כי אם יזכה בערעור לא יהיה באפשרותו לגבות בחזרה את הכספים (עניין זאדה, פסקה 11 והאסמכתאות שם). יצוין, כי חרף היותו של המבקש נעדר עבר פלילי עובר להרשעתו, המבקש הורשע בעבירה שהיא מן החמורות ביותר בספר החוקים. המדובר בניסיון לרצח בתוך המשפחה, אל מול עיני הילדים כאשר המבקש רדף אחרי המתלוננת לחדר השינה והמשיך עם הדקירות גם לאחר שהתבוססה בדמה; ואף נתון זה מהווה שיקול רלוונטי בשאלת עיכוב ביצוע תשלום פיצויים (עניין אוחיון, פסקה 8).

5. בטרם סיום יוער, כי אין באמור כדי למנוע מן המבקש לפנות למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, שבסמכותו לפרוס או לדחות תשלום חוב ככל שימצא כי קיים צידוק לכך לאחר בחינת יכולותיו של המבקש (ע"פ 4200/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יג (21.8.2013)).

6. סוף דבר, הבקשה נדחית. בנסיבות העניין ומשלא התקיים דיון בבקשה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ט בסיון התשע"ה (16.6.2015).

ש ו פ ט ת